

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 28. LISTOPADA 2011. - BROJ 48

TS Corona

IZDVAJAMO:

TEMA:

Kancelarije za
mlade – 4-5

INTERVJU: TS
Corona – 7

BONTON: (Ne)
kultura (ne)po-
zdravljanja – 10-11

GLAZBA: Letu
štuke – 20-21

FOTO MJESECA

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Marija Mukić,
Ivana Rudić, Anita Klinac,
Donna Diana Prčić

Lektura:

Katarina Vasiljčuk

Redaktura:

Zvonimir Perušić

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Zoran Vukmanov Šimokov, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za informiranje
Autonomne Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Pokrajinskog tajništva
za kulturu i Ministarstva
kulture Republike Srbije

Ozbiljniji

D. B. P.

Dragi tinejdžeri i oni nešto stariji, kako se situacija uozbiljila – škola već uveliko traje, a vani postaje sve hladnije – to smo učinili i mi. Naime, u listopadskom broju donosimo nekoliko tekstova koji nisu samo zabavni, već više informativni i edukativni.

Ukratko, možete pročitati o tome što su kancelarije za mlade (nismo mijenjali njihov naziv u urede jer su one već neka vrsta institucionalnog brenda), koja je njihova uloga i zašto bi bilo dobro da posjetite jednu od njih. Ukoliko takva kancelarija postoji u vašem mjestu. Bavimo se malo i bontonom (kodeksom dobrog ponašanja), pišući o kulturi pozdravljanja. Na tragu aktualnih antikapitalističkih prosvjeda, za »Supermana« smo izabrali ekonomsko-socijalnog analitičara Geralda Celentea, o kojem baš nema puno podataka na internetu, kad su u pitanju južnoslavenski jezici. A naša kolumnistica, poznata po »fancy« intoniranim dnevnim bilješkama, piše o zdravoj prehrani.

Budući da je počeo faks, tu je i pogled jedne Subotičanke, doduše pomalo poetičan, na njezine prve brucoške dane u Zagrebu. Napravili smo i intervju s članicom »Corone«, prvog ženskog tamburaškog sastava u Subotici, pa i šire. Ukoliko jednoga dana postanete slavne, nadamo se da će se sjetiti kojem su listu dale prvi intervju i gdje su dobile prvu naslovnicu. I u ovom broju donosimo priču iz života mladih u Americi, naravno iz kuta našeg stalnog suradnika, koji je, kako čujemo, odlučio produljiti boravak na »novom kontinentu«.

I pred kraj ovoga uvodnika, moram izraziti nezadovoljstvo činjenicom da nam je nakon poziva za suradnju iz prošloga broja, stigao samo jedan tekst. Jasno, nisu svi talentirani za pisanje, možda je ono u eri dominacije vizualne kulture, multimedije i »textinga« postalo out, ali naš poziv da nam šaljete tekstove stoji (i stajat će) i nadalje.

Naš mail je kuzis@gmail.com. Ako ste nedovoljno uvjereni u svoje literarne sposobnosti, počnite pisati skidajući fazone od naših autora i autorica, jer, kao što znate: nitko se nije rodio naučen, pa ni pisanju tekstova za časopis namijenjen mladima.

ŠTO SU KANCELARIJE ZA MLADE I ČEMU ONE SLUŽE

Podpora inicijativama mladih

Piše: Ksenija Lazić

U posljednje se vrijeme puno priča o kancelarijama (uredima) za mlade, o strategijama i planovima za mlade, ali i dalje ti termini zvuče nejasno dok se ne upoznaju ljudi koji tamo rade, dok se ne ode u Kancelariju za mlade i ne sudjeluje u nekim aktivnostima. I onda, ako smo zadovoljni što u svojem gradu najzad imamo Kancelariju za mlade, i nije nam toliko bitno što je ona doista i zašto postoji.

Ali, dobro je pojasniti odakle je sve to krenulo, zašto postoje strategije i kancelarije za mlade i što mladi mogu imati od toga.

Polazni dokumenti

Prvi dokument u našoj zemlji, koji se bavi strateškim planiranjem i rješavanjem problema mladih, bio je Akcijski plan politike za mlade IV AP Vojvodine, koji je Skupština AP Vojvodine usvojila 2005. godine zahvaljujući inicijativi i radu Pokrajinskog tajništva za sport i mladež.

Nakon uspostavljanja Ministarstva za omladinu i sport, ubrzo je uključen veliki broj organizacija mladih u izradu Nacionalne strategije za mlade, usvojene 2008. Time je jasno potvrđena obveza društva da uvaži mlade i pomogne im iskazati i ostvariti svoje mogućnosti na osobnu i društvenu dobrobit.

Preduvjeti za razvoj Strategije bili su: širok konzultacijski proces, istraživanja o mladima i suradnja između državnih tijela, nevladinog sektora i samih mladih.

Ključna riječ – plan

Ove rečenice možda zvuče nejasno ili podsjećaju na političke govore? Možda, ali za svako ozbiljnije bavljenje pitanjima i problemima mladih bilo je potrebno uključiti ih u razne rasprave i okrugle stolove, pitati ih što je to što im nedostaje u svakidašnjem životu, koje to potrebe mladi imaju, kako bi se napravio plan po kojem će odgovoriti na te potrebe. Nacionalna strategija je plan za rješavanje problema mladih u razdoblju od 4 godine, na razini države. Plan

koji obuhvaća ciljeve, aktivnosti i vremenski rok, kao npr. uspostaviti klubove mladih u svakoj općini do 2012. ili kreirati uvjete za održavanje edukacija za stjecanje vještina za zapošljavanje u svakoj općini itd.

Ovdje je ključna riječ PLAN. Kao kad planiramo feštu za rođendan. Moramo prvo znati što tko voli jesti, tko kakvu glazbu sluša - kako bi se gosti osjećali dobro na našoj fešti. Plan nam je svima dobro poznata stvar kada učimo i moramo na vrijeme procijeniti kad i koliko trebamo učiti... Isto tako, država ili grad mora napraviti plan kojim će uspostaviti dobro ozračje i mogućnosti za razvoj inicijative, sudjelovanja mladih, da se mladi ne bi samo spominjali u kontekstu nasilja ili loših vijesti. Mladi su građani i građanke koji imaju svoje potrebe i društvo zato treba imati plan, odnosno strategiju kako ih uključiti i posvetiti im pažnju, kao i vrednovati njihovo stvaralaštvo i udio u svakidašnjem životu. Taj se plan zove strategija, i nju pokraj države izrađuju i općine – tada se naziva plan za mlade (akcijski planovi za mlade) na lokalnoj razini. Svaki grad ima različite skupine mladih koje imaju svoje posebne potrebe za određenim stvarima, te se samim tim svaki lokalni plan za mlade razlikuje. Aktivnosti kojima se bave lokalne strategije za mlade su vezane uz život mladih i obuhvaćaju područja kao što su: slobodno vrijeme mladih, zdravlje, nezaposlenost, aktivno sudjelovanje mladih, obrazovanje, kultura i sigurnost mladih.

Provedba na terenu

Da strategije ili planovi za mlade ne ostanu samo slovo na papiru, ukras na nečijoj polici, oni moraju biti provedeni, kao što provodimo plan aktivnosti pri organizaciji naše, gore spomenute fešte ili pri organizaciji učenja za neki ispit.

Aktivnosti koje su zajedno s mladima, kroz rasprave i upitnike, napisane u planu mogu se provoditi samo ukoliko imamo osobe i prostore gdje će mladi moći dolaziti, gdje će mladi moći postavljati pitanja, sudjelovati u edukacijama, provesti slobodno vrijeme na

Ukoliko mladi imaju neku inicijativu, bilo da je u pitanju ekološki projekt čišćenja obale rijeke u svojoj okolini, ili bi samo željeli sudjelovati u edukacijama, Kancelarija za mlade trebala bi im biti najveća podrška u tome

kvalitetan način. Ti prostori su kancelarije za mlade, i danas ih ima čak 123 širom Srbije.

Sam izraz kancelarija za mlade danas je već u široj uporabi, jer posljednje tri godine kancelarije za mlade realiziraju niz aktivnosti za mlade i trebale bi biti glavni nositelji aktivnosti koje su sadržane u strategijama za mlade na lokalnu.

Edukacije i volonterstvo

Dakle, ukoliko je strategijom za mlade planirano da se organizira niz edukacija o sigurnosti u prometu, ili edukacija za stjecanje vještina komunikacije, grad tada financira te aktivnosti, a osobe zaposlene u kancelarijama za mlade pozivaju i okupljaju mlade, te organiziraju takve edukacije u svojim prostorijama. Također, kancelarije surađuju s nevladinim organizacijama i institucijama u gradu, kao što su primjerice škole, pa se mladi mogu informirati o aktivnostima na sastancima građanskih parlamenata, te posjetiti kancelariju za mlade u svom gradu kako bi se informirali što se još može raditi, ako si mlad, imaš slobodnog vremena i želiš volontirati. E da, to je možda i najvažniji djelokrug rada kancelarija za mlade - volonterizam. Pružiti priliku mladima da organiziraju primjerice neku uličnu akciju, ili performans, uputiti mlade kako kreirati flajere i poslati poruku široj javnosti o nekom problemu na koji nailaze, ili samo pomagati u organiziranju svakodnevnih aktivnosti kancelarije.

Također, ukoliko skupina mladih želi organizirati amatersko kazalište, ukoliko takve inicijative nema u njihovom gradu, kancelarija je pravo mjesto za informiranje, dobivanje potpore glede savjeta i osiguravanje prostora i tehničke podrške, ili eventualno povezivanje s predstavnicima kazališta ili drugih institucija da se takva ideja ostvari.

Jednostavnije rečeno, ukoliko mladi imaju inicijativu, bilo da je u pitanju ekološki projekt čišćenja obale neke rijeke u svojoj okolini, ili bi željeli samo sudjelovati u edukacijama, kancelarija za mlade bi im trebala biti najveća potpora u tome. A potpora kancelariji trebao bi biti grad, odnosno ljudi koji su na vlasti i odlučuju koliko sredstava, odnosno financija treba kancelarija imati te osigurati mladima, bez obzira na nacionalnu, vjersku ili bilo koju različitost, slobodno organiziranje i aktivno sudjelovanje u svojoj lokalnoj zajednici.

Servis za mlade

Dakle, sva pitanja koja utječu na život mladih mogu biti predmet aktivnosti kancelarije. Najčešće, one podržavaju i promiču stvaralaštvo i aktivno sudjelovanje mladih, pružaju uvjete i potporu za samoorganiziranje mladih u povećanju dostupnosti kulturnih, edukativnih i sportskih sadržaja, organiziraju vršnjačke edukacije o prevenciji nasilja i bolesti ovisnosti, zaštiti životnog okoliša i slično.

Kancelarije za mlade su servis za mlade građane i građane, koji bi se trebali informirati o kancelariji u svom gradu i ne samo je posjetiti, već i predložiti što bi oni sami tamo mogli raditi.

Budući da je svaki grad drugačiji, nije se u svakom gradu jednako uspjela razviti i pročitati kancelarija za mlade. Neke imaju puno različitih i zanimljivih aktivnosti i svoje web sajtove i FB profile, a u nekim gradovima kancelarije za mlade postoje kao prostori, ali bez puno sadržaja, ili čak bez uposlenih koordinatora koji bi vodili

programe i organizirali aktivnosti za mlade. Zašto je tomu tako? U nekim slučajevima je u pitanju nedovoljno volje od strane vlasti da se ozbiljnije pozabave mladima i smatraju da je dovoljno što postoje KUD-ovi i sportska društva, a u nekima jednostavno koordinatori nemaju sluha da prepoznaju inicijativu mladih i uključe ih u razvoj svojih aktivnosti.

Subotičko stanje

Posljednje tri godine u Subotici je postojala Regionalna kancelarija za mlade koju je osnovalo Ministarstvo omladine i sporta, i koja je provodila programe edukacije i psihosocijalne programe za mlade u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), te organizirala različite akcije. Također, 2009. je inicirana i provedena izrada Lokalne strategije za mlade u koju je bilo uključeno više od 30 organizacija i institucija, te je kreiran plan aktivnosti za 2010./2011. Međutim, tu strategiju nije usvojila Skupština Grada.

Sada bi trebalo izraditi novi plan, odnosno novu strategiju, koja bi bila u skladu s trenutačnim potrebama i problemima mladih u Subotici.

Regionalna kancelarija više ne postoji. Ministarstvo omladine odlučilo je kako je dovoljno 5 regionalnih kancelarija u odnosu na planirane regije u Srbiji. Opet, iz razloga koji su znani ljudima koji donose odluke, dakle onima na vlasti.

U međuvremenu, trebalo je da grad usvoji Lokalnu strategiju za mlade te osnuje lokalnu Kancelariju za mlade, koja bi svojim programima obuhvatila veći broj mladih i ponudila jedinstveno mjesto za inicijativu i aktivno sudjelovanje mladih, bez obzira na različitosti i grupe kojima mladi pripadaju.

Trenutačno nekoliko nevladinih organizacija i pojedinaca inicira razgovore i čeka odluku Grada da se Kancelarija otvori, da potakne uključivanje mladih i kreira neki novi plan, neku novu Strategiju za mlade i da se najzad i u Subotici pokrene pitanje sustavne skrbi za mlade.

Mladi su budućnost

Tko bi trebao prvi zahtijevati da se ovaj problem riješi? Pa, naravno mladi. Ali, ukoliko nisu osnaženi da samostalno traže svoje prava, koja vide da se ostvaruju u drugim gradovima, tu odgovornost moraju preuzeti predstavnici vlasti. I ne radi izbornih rezultata, već radi stvarne skrbi za mlade.

Subotica ima desetak klubova za stare u okviru mjesnih zajednica, i to je u redu, ali - koliko Subotica ima klubova za mlade, u kojima mogu ispunjavati svoje potrebe za kreativnošću, aktivizmom ili samo druženjem? Moje je mišljenje da bi Kancelarija za mlade mogla započeti ozbiljan posao u rješavanju tih pitanja, te jednog dana i inicirati osnivanje lokalnih klubova za mlade u okviru mjesnih zajednica, samo je pitanje kada... Hajmo ne čekati dugo, jer, kako bi nositelji vlasti često (retorički) izjavljivali, mladi su budućnost. Hajmo da budu i sadašnjost.

Autorica teksta je omladinska radnica i bivša koordinatorka Regionalne kancelarije za mlade u Subotici

KOLIKO BI SVIJET BIO BOLJE MJESTO DA SMO SVI JEDNO

Ljudi, volimo se!

Kada upalimo telku, prvo što vidimo i čujemo je politika. Politika na sve strane, teška i često deprimirajuća. No, usprkos tomu, mi dopuštamo da nam se uvuče pod kožu, da upijamo vijesti i da je budemo željni. Jest, to je rezultat konzumiranja medija koji bi trebali podizati svijest kod ljudi, čineći društva boljim. No, s druge strane, pitam se: jesu li i ratovi rezultat politike i medija? Stalno aktualne, a za neke i tabu teme, su ratovi i sukobi, političke različitosti koje ostavljaju posljedice na živote velikog broja ljudi. I mi smo imali ratove u nedavnoj prošlosti, koji su ostavili vidne i trajne posljedice na sve, tako i na nas mlade u cijeloj regiji.

Ipak, da na kraju tunela postoji svjetlo, govori nam primjer dvanaestodnevog ljetnog kampa »Bilo kuda, mir svuda«, koji se održava u Neumu. Ovaj projekt želi ukazati na značaj mira među ljudima, a okuplja mlade iz krajeva nekadašnje Jugoslavije – iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Sudionici kampa su pohađali radionice koje su za temu imale poboljšanje međusobnog razumijevanja i komunikacije, zanemarujući etničko podrijetlo sudionika. Pa što ako ste hrvatskog, srpskog, bošnjačkog ili crnogorskog podrijetla, svi smo mi ljudi od krvi i mesa, ne?! Trebamo se poštovati i uzajamno pomagati, jer smo, na kraju krajeva, ista vrsta.

Mladi su tijekom boravka u kampu razbijali predrasude koje su do tada imali jedni o drugima, uz pouku da stečeno znanje prenesu drugima. Kamp je bio prigoda i za posjet prelijepom Dubrovniku, tako da su neki ostvarili svoju dugogodišnju želju, popivši kavu u centru ovog povijesnog grada. Mladi su pokazali interes i za obrazovanje u susjednim zemljama i stekli nove prijatelje iz susjedstva.

Mladi, koji su imali priliku doživjeti ovako nešto, kažu kako im je sada nebo granica. No, svjesni su i toga da neće svi imati priliku doživjeti tako nešto. Zato su poslali poruku koja u sebi ima i pitanje i odgovor. Pitanje je – koliko bi svijet bio bolje mjesto da smo svi jedno?! A odgovor glasi – »Ne dajte da nas mržnja obuzme, da rat zavlada, jer svi smo mi ljudi. Zato, volimo se!«

Ana Parčetić

FOKUS FONDACIJA SUBOTICA

Radionica kreativnog pisanja

Mladi autori u povoju, kao i ljubitelji pisane riječi željni nanoštriti svoje spisateljsko pero i naučiti nove vještine pisanja, pozivaju se da sudjeluju u radu Radionice kreativnog pisanja. Radionica obuhvaća čitanje i analizu tekstova, te razgovor nakon toga, uz širok pristup temama sa socioloških, povijesnih, multimedijalnih, filozofskih i biografskih stajališta. Teoretski okvir i polazište ove, prije svega, praktične i interaktivne radionice predstavlja i niz uvodnih književnih predavanja u okviru kojih će biti

prikazani portreti nekih od najznačajnijih suvremenih književnika. Na radionicu se mogu prijaviti mladi od 14 do 25 godina, na telefon 024/523 566 ili na adresu office@fokus-su.rs.

Radionica kreativnog pisanja održavat će se jednom tjedno u prostorijama Fokus Fondacije (Partizanska 14/I) u Subotici, počevši od 4. studenoga, a trajat će do svibnja 2012. godine. Radionicu vodi Robert Tilly, publicist, pjesnik, prozaist i književni prevoditelj.

PREDSTAVLJAMO: TAMBURAŠKI SASTAV »CORONA«

Prva ženska tamburaška »banda« u Subotici

Ideja o osnutku

sastava rođena je

2009. kada smo prvi

put vidjele i čule

ženski tamburaški

sastav »Garavuše«

iz Kutjeva

Tamburaški sastav »Corona« postoji od listopada 2009. godine, a ističe se time što je prvi ženski sastav u Subotici. Corona ima šest članica, to su: Lidija Bašić Palković - prim 1, Maja Gabrić - basprim 1 (naša sugovornica), Marijana Skenderović - basprim 2, Anamarija Skenderović - kontra i Ana Matković - bas. Do rujna 2010. kontru je svirala Merima Tikvicki, ali je sastav napustila radi studiranja u Hrvatskoj, a pridružila im se *Milica Lerić* iz Bačkog Brega i svira tamburaško čelo.

Nastupa je do sada bilo najviše u Subotici i okolnim selima, ali i u Banjaluci, Pljevljima, Slavonskoj Požegi, Baču, Bačkom Bregu... Autorskih skladbi zasad još nemaju, ali su na posljednjem Festivalu bunjevački pisama, skupa s pjevačicom Bernadicom Vojnić iz Tavankuta, izvele originalnu skladbu pod nazivom »Lolo moja«. Ova je pjesma, inače, osvojila nagradu publike.

Kako ste došle na ideju pokrenuti TS Coronu, koja se od vas prva dosjetila?

Upoznale smo se kada smo počinjale

svirati u Subotičkom tamburaškom orkestru, te nas je spojila tambura. Ideja o osnutku sastava rođena je u Pljevljima 2009. kada smo prvi put vidjele i čule ženski tamburaški sastav »Garavuše« iz Kutjeva (Hrvatska). Zajedničkim snagama odlučile slijediti njihov primjer.

Zašto ste izabrale ime Corona?

Odabrati naziv bila je poteškoća koju nismo lako riješile. Corona je glazbeni izraz, produžava vrijednost note. Prijatelji i roditelji su nam davali razne prijedloge, kao i profesorica Mira Temunović, ali odluka je ipak bila na nama.

Kako vas je publika prihvatila? Jeste li se uspjele izboriti za svoje mjesto među muškim kolegama?

Tamburaški sastav Corona prihvaćen je u Subotici i okolici, a i šire, veoma pozitivno. Drago nam je kada nas ljudi traže i pohvale. Kolege u Subotici nisu iznenađene našom pojavom i dobro su nas prihvatili. Borbe nema, mi smo, kao dame, često privilegirane, tamburaši su ipak džentlmeni.

Corona je, koliko nam je poznato, prvi ženski tamburaški sastav u Subotici...

Da, Corona je prvi ženski tamburaški sastav u Subotici, ali nadamo se ne i posljednji. Tamburašica u Subotici ima puno, nadamo se da će se broj ženskih tamburaških sastava povećati.

Imate li uzore?

Uzor su nam prije svega TS Garavuše. Naravno, ima puno tamburaških sastava, osobito iz Hrvatske.

Planirate li samostalni koncert?

Trenutačno ne, na prvom nam je mjestu škola, a tambura je na drugom mjestu. Dotle ćemo se sa zadovoljstvom odazvati gdje god nas pozovu.

Koju glazbu inače privatno slušate, osim naravno tamburaške?

Volimo slušati domaću i stranu zabavnu glazbu, iako nam je tamburaška uvijek na prvom mjestu.

Autorskih skladbi još nemate, a koju pjesmu najviše volite svirati?

Jedna od najdražih nam je »Ne klepeći nanulama«.

A. Sudarević

Zdrava hrana

U subotičkoj Gimnaziji »Svetozar Marković« nedavno je održan bazar zdravlja. Već četiri godine za redom, povodom Svjetskog dana zdrave hrane, organizira se ovakav događaj. U svečanoj dvorani škole prezentirani su zdravi obroci. Tema ovogodišnjeg bazara bile su salate koji su učenici pripremali.

Učenici su, čini se, odlučili hraniti se zdravo! Nije da su sami donijeli tu odluku, već ih je 16. listopada – Svjetski dan zdrave hrane, motivirao da malo porade na sebi i svom načinu prehrane.

Svaki je odjel trebao pripremiti nekakvu zdravu salatu, ali koja nije smjela imati u sebi vrhnje, majonezu ili išta slično. Što više povrća ili voća, u ovisnosti od vrste salate, i na pravom ste putu! Ima li uopće što zdravije od salate?

Pripremajte si salate svakodnevno. Osim što su zdrave, bogate raznim vitaminima, imaju odličan okus i poneke mogu i zasititi. Pokušajte si to pripremiti kod kuće. Prije svega, izvrsno ćete se osjećati! Sreća je u malim stvarima.

No, da ne skrenemo s teme i odemo u neku sasvim drugu sferu o ljepoti sitnica. Ostanimo pri salatama. Sigurno imate neku svoju omiljenu salatu koju ili rado pripremate kod kuće ili je više volite vidjeti na tanjuru. Kako god, salata je oduvijek bila odličan izbor. Spoj ugodnog i korisnog!

Zelena salata ima najmanje kalorija, a jedna je od najzdravijih. Možete je kombinirati sa sendvičem u školi, možete je servirati kao prilog uz glavno jelo ili laganu večeru. Na vama je da se odlučite.

Ima nekih koji preferiraju slatko nego slano. Ima ih više. Mnogi jednostavno ne mogu bez dnevne doze slastica, pa kako bi malo smanjili želju za »praznim« kalorijama koje ne pronalazimo samo u grickalicama, već i u slatkom svijetu, trude se jesti voće, po vlastitom izboru. Jabuka, banana, kruška, breskva... Glavni izvor vitamina, slatkog okusa i prije svega dosta zasiti ili barem zavarava glad! Za užinu – dušu dalo. Najbolje je napraviti mix od svega, tada dobiješ i na okusu i na energiji!

Četvrti f razred Gimnazije »Svetozar Marković« ima i za vas jednu salatu koju bi mogli već danas pripremiti. Njen naziv je »Šarena salata«. Potrebno je: 200 g jabuka, 150 g mrkve, 150 g cikle, 30 g oraha i sok od limuna. Priprema : Jabuku, ciklu i mrkvu oprati, oguliti i naribati. Dodati mljevene orahe i sok od limuna po okusu. Ova je salata bogata vitaminima, mineralima, antioksidantima, dijetetskim vlaknima i nezasićenim mastima koje štite krvne žile od degenerativnih promjena.

Ne znam kako vam se sviđa salata, jer vjerujem da mnogi od vas, prije svega, ne voli ciklu. Što nije dobro! Razvijte zdrave navike i pokušajte se nekako »sprijateljiti« s ciklom, nije ona tako loša. Dapače, odlična je za zdravlje i kada je probate više puta, shvatit ćete. Izvrsna je u svakom pogledu!

Budite maštoviti, imajte volje i krenite već danas s nekim novim motom koji će uključivati zdrav život. A to može biti i zdrava hrana. Zapamtite, ljepota dolazi iznutra!

Donna Diana Prčić

PRVI BRUCOŠKI DANI U ZAGREBU

Između zvijezda i realnosti

Jedno se jutro samo probudiš u nekom nepoznatom krevetu, u nekoj malenoj sobi koja je bezlična. Izađeš van i šećeš ulicama kojima nikada do sada nisi, ne sretneš niti jednu osobu koju poznaješ. Razvučeš osmijeh i shvatiš kako imaš potpuno novi život. Baš ovakav osjećaj sam imala prije mjesec dana kada sam doselila na studij u Zagreb.

Živim u domu već mjesec dana, moja soba više nije bezlična, sada je moja, s mojim tragovima prošlosti i sadašnjosti. Ulice mi nisu nepoznate, nisam više nijednom uhvatila pogrešan tramvaj i otišla na drugi kraj grada, a lica drugih ljudi i dalje su mi strana, što je, po mom mišljenju, najveća čarolija velikog grada. Sada se više ne sjećam prepreka koje smo svi mi, brucoši, mo-

rali proći kako bismo upisali fakultet, te kasnije dobili sobu u domu. Ali bilo ih je, one mnogo puta znaju umanjiti optimizam onih koji žele uspjeti. Neka obećanja koja učenici dobivaju ponekada su nerealna i utopistička, lako nas zavarava kada nam netko kaže kako će se sve riješiti nekako.

Neće se riješiti, sve što istinski želite – uzmite u svoje ruke!

Ljudi koje upoznajem na fakultetu, po domu, imaju tako divne snove, tako puno ambicija. Svi smo mi svjesni i mogućnosti da možda nikada nećemo uspjeti, ali ipak nas čvrsto drži ona ruka koja na sebi ima iscrtanu dugu. To je najbolji osjećaj koji mi je dala nova sredina. Osjećaj pripadnosti ambicioznima, željnima znanja, a ipak uvijek spremnih na zabavu do jutra, kavu između predavanja, ili smijeh do suza kada odemo na predavanje koje ne postoji.

Kad si brucoš dosta stvari ti je opravdano i svima je normalno da si izgubljen, neobaviješten. Normalno je čak i kasniti na predavanje »jer si se izgubio u zgradi fakulteta«. Najbolji osjećaj javio mi se tijekom prvog predavanja, onda sam još bila duboko uvjerena kako su predavanja na fakultetu složena, da profesori koriste riječi i fraze za koje nikada nisam čula. To je samo privid, zapravo sam aktivno mogla sudjelovati u predavanju, jer sam imala dobro predznanje iz srednje škole. Od tada, strah je nestao i uživam u svakom predavanju.

Sjetila sam se citata koji sam tada i shvatila kao da je upućen baš meni: »A ti, ti ćeš imati zvijezde kakve nitko nema.«

Ivana Rudić

FONDACIJA FOKUS

Pišite za Karton na temu sumraka!

Pozivamo vas da se uključite u kreiranje novog, 8. broja kultur-propagandnog lista KARTON! Tema aktualnog broja u izradi je SUMRAK: Sumrak je jedna od omiljenih mizanscena filmova jeze, horor romana, gotik poezije...

Sumrak je mala smrt, smrt dana.

U sumrak - jeza se uvlači pod kožu. Što donosi noć? Kakve kreature mraka izlaze iz svojih mračnih skloništa? Što nas čeka iza ugla?

U sumrak - vampiri se bude. Jesu li vampiri posljednji romantici željni vječne ljubavi?

Zašto su prikazani tako mistično lijepi, nježni i melankolični?

U sumrak - strah je naš jedini odani prijatelj.

Od čega strepimo kad idemo... u susret sumraku?

Radove možete pisati na svom materijalnom jeziku.

Vaše eseje, priče, fotografije, likovne uratke, drame, stihove, basne, bajke... možete slati sve do 15. studenoga 2011. na adresu: office@fokus-su.rs.

Prethodnih pet brojeva Katona možete pročitati na sajtu Fondacije FOKUS: www.fokus-su.rs, u odjeljku Download. Svaki broj časopisa, osim tematskog dijela, sadrži i odjeljke: Proza, Poezija, Geto poezija, Esej, Drama i Visual (koji je posvećen predstavljanju umjetnika i njihovih radova), tako da očekujemo i vaše radove koji nisu vezani uz temu broja.

Redakcija će časopisa među prispjelim radovima odabrati one koji će ući u sljedeći broj.

O BONTONU I POŠTOVANJU

(Ne)kultura (ne)pozdravljanja

Piše: Željka Zelić

Prije izvjesnoga vremena jednu je ustanovu u okviru programa zapošljavanja mladih osoba ojačala ekipa mladih lica što će, priznajem, dobro doći kada jednoga dana dođe do prave smjene generacija. Tim više jer se sve češće starije kolege susreću s mlađima na hodniku i to, rekli bi neki a ja se također slažem, ne bi nikako mogao biti povod za pisanje ovoga teksta. Međutim, kao podloga za ovaj tekst poslužit će slučaj jedne od novopridošlih uposlenica kojoj su usta prilikom tih i takvih svakodnevnih susretanja - jednostavno zavezana. Neki su, istina, u početku mislili da je dotična nijema, i s time se svakako nitko ne bi smio šaliti. Međutim, kada ipak slučajno čujete da dotična ima i glas i stas, onda se počinjete pitati u čemu je problem. Je li, dakle, normalno da mlada djevojka tek uposlena daje sebi za pravo ne javiti se nešto starijim ili, pak, puno starijim kolegicama na hodniku, bez obzira poznaje li ih osobno ili ne, budući da vrlo dobro zna kako dotične osobe rade možda nekoliko ureda dalje od nje? Jedna od njih (pri tom barem dvadesetak godina starija od novouposlenice) prošla je tako da se vođena općom kulturom dotičnoj javila, a s druge strane odzvanjao je samo muk. Još je zanimljivije da se ista ta djevojka svojim kolegama ne javlja čak niti kada je u društvu majke koja radi u istoj ustanovi u kojoj i dotična, s tom razlikom da se majka redovito javi i mlađim i starijim svojim kolegama, a njezina kćer prolazi «kao pored turskog groblja», kako se često veli u narodu. Mlada djevojka očito nije svjesna da su «pažnja i poštovanje koje ukazujemo ljudima u procesu komunikacije, primarni pokazatelj građanskoga odgoja i dobre volje».

Upravo u ovom trenutku otvara se jedno novo pitanje: je li kultura (ne)pozdravljanja zapravo odraz izvjesne narcisoidnosti, sebeljublja i pokušaj da drugima pokažemo kako smo posebni, nedodirljivi, jer mi, eto, imamo pravo ne javiti se nekomu. Nitko ne spori da je takav obrazac ponašanja svakomu dan na izbor, ali isto tako pokazuje jednu drugu, ne tako pohvalnu stranu

osobnosti. Stav u kojem se osoba ne javlja onima koje susreće svakodnevno, ili čak neotpozdravljanje na nečiji pozdrav, što je još gore od samoga nejavljanja nekomu, po svim obrascima komunikacije i psihološkim tumačenjima neverbalne komunikacije mogao bi biti protumačen samo kao oblik superiornosti nad drugima, odnosno makar i nesvjesno projicira želju za dominacijom, u drugima posljedično izazivajući osjećaj inferiornosti. Još su zanimljiviji oni kojima, osobito ljeti, naočale služe da druge ne bi morali gledati u oči, odnosno da bi se u danom trenutku mogli lako izvući izgovarajući floskulu: «Nisam te primijetio/la.»

Dobro se sjećam osobnoga iskustva iz razdoblja traženja vlastitoga mjesta pod suncem (3.-4. razred osnovne škole) kada sam idući s majkom na ulici susrela dječaka iz škole kojemu na njegov pozdrav

nisam otpozdravila, a kojega su mnogi izbjegavali zbog slabijeg materijalnog stanja, izgleda... Sjećam se da sam od majke dobila dobru «porciju» zbog takvog ponašanja (to se i dan-danas spominje u našoj kući), i da mi nikad više nije palo na pamet proći pokraj nekoga i ne javiti se. Iako se tadašnje ponašanje donekle može opravdati godinama, buntovništvom i čime god, iz sadašnje perspektive itekako znam da to što je netko siromašan ili je na bilo koji način «označen» u društvu, ne znači da je manje čovjek i da ne zaslužuje da ga se uljudno pozdravi.

Što o pozdravljanju kaže bonton

Bonton se obično definira kao skup pravila za ponašanje u društvu, znači i učtivo, pristojno, uljudno vladanje. Mogu se sresti i termini kao protokol, kultura ponašanja,

itd. Prijevod riječi bonton s francuskog jezika jest «dobar ton».

Pokušat ćemo, dakle, ovaj «sindrom» mladih i nadobudnih, ali i onih malo starijih, pojasniti na primjeru bontona koji podrazumijeva sljedeće: mlađa osoba pozdravlja stariju, hijerarhijski niža hijerarhijski višu, muška žensku. Mlađe osobe predstavljaju se starijima (npr. «Profesore, ovo je moj prijatelj Marko»), hijerarhijski višima niže, ženama muškarci. Na primjer... uposlenica prva pozdravlja direktora u poslovnom okruženju. Međutim, ako se oni sretnu u kazalištu izvan radnoga vremena, tada vrijede muško-ženski odnosi i tada muškarac (pa makar i direktor) prvi pozdravlja ženu.

Jedna je gospođa doživjela sličnu situaciju kada joj je istaknuti lokalni političar, očekujući da mu se ona prva javi. uputio ironični komentar: «U nas je običaj da se na hodniku ili ulici pozdravi nekog», aludirajući na to da mu se žena trebala javiti prva (iako se osobno ne poznaju, osim što bi ona njega trebala, ali nije obvezna, poznavati s malih ekrana), ne poznajući očito pravila bontona koja kažu da se muškarac prvi treba javiti ženi. Nešto sasvim drugo bilo bi da se dotična gospođa na gospodinov pozdrav nije osvrnula i da mu nije otpozdravila. U tom slučaju, njezin bi se stav procijenio kao nekulturan, izraz nepoštovanja onoga tko vam je izrazio poštovanje svojim pozdravom.

«Što se tiče pozdravljanja u poduzeću, bez obzira na spol, onaj na nižoj razini uvijek prvi pozdravlja osobu na višoj razini. Iznimka je kada šef ulazi u prostoriju u kojoj sjede njegovi podređeni, tada šef prvi pozdravlja sve prisutne. Primjerice, ako se nalazite u društvu asistenta i izvršnog direktora, tada izvršnom direktoru predstavljate asistenta. Ukoliko ste zaboravili ime vašeg sugovornika, ne paničarite. Dovoljno je reći: 'Oprostite, nisam zapamtio/la vaše ime.'» Kad je riječ o predstavljanju, «bonton nalaže da mlađeg kolegu uvijek predstavljate starijem ili podređenog nadređenom. Žene se nikada ne predstavljaju prve muškarcima, osim ako se ne radi npr. o studentici i starijem profesoru».

Još nešto vrlo važno! Sve češće na ulici srećemo osobe koje se rukuju ili nekim oblikom rukovanja pozdravljaju jedni druge (poznati pozdrav «baci 5», udaranje šakama i sl.). Osim kad je riječ o dobrim po-

znanicima ili bliskim prijateljima, bonton podrazumijeva sljedeće: «Starija osoba prva pruža ruku mlađoj, žena muškarcu, a onaj tko je na višem položaju, osobi na nižem položaju. Bonton još kaže da ukoliko se žena želi rukovati s vama, ona treba prva pružiti ruku. Ukoliko ona to ne učini, morat ćete se zadovoljiti samo verbalnim pozdravom ili tek blagim naklonom glave. Ako muškarac nosi rukavice, treba ih skinuti prilikom rukovanja, žena to ne mora.» Mnogi mladi ne shvaćaju da bi im određeno neprimjereno ponašanje na poslu moglo donijeti komplikacije, kao što bi im

u suprotnom moglo koristiti u budućnosti. «Nikada nećete dobiti drugu priliku za prvi dojam, poznata je rečenica iz poslovnih krugova koja kruži već desetljećima, a nje se treba pridržavati i izvan ureda», kažu stručnjaci za odnose s javnošću. Valja to zapamtiti.

Gledamo li U ili KROZ nekoga?

Sve gore spomenuto otvara još jedno pitanje: jesmo li donekle, i u kojoj mjeri, postali toliko narcisoidni i egocentrični da jednostavno ne primjećujemo ljude oko sebe. Duboko sam uvjerena da se mnogi ne javljaju jedni drugima iz jednostavnog razloga jer gledaju kroz, a ne u nekoga.

Sve manje primjećujemo jedni druge, sve smo manje zabrinuti zbog problema onih pokraj nas. Razlog tomu mogao bi biti sadržan u samoj činjenici da je ljudima dosta vlastitih problema da bi brinuli i tuđu brigu. No, može li i smije li društveno odgovoran čovjek današnjice dopustiti si takav luksuz? Navest ću kao primjer slučaj bliske prijateljice koja vrlo često na putu do posla susreće svoju poznanicu s kojom se uz to vrlo dobro poznaje, a koja na posao ide automobilom (sama!). Dotična nikada do sad nije zastala, niti joj zaszvirala kako bi ju barem upitala hoće li možda s njom makar dio puta, budući da do posla idu u istom smjeru. Obično, čak i kad čeka na semaforu, prođe autom kao pokraj tog, gore već spomenutog, turskog groblja. Tumačenje takvoga ponašanja u ovom je slučaju suvišno!

Nećemo ovoga puta govoriti o nekim drugim aspektima bontona koji bi podrazumijevali da u busu mlađa osoba ustane sa sjedala ukoliko uđe trudnica ili starija osoba. Mnogi se niti ne okreću da bi vidjeli tko stoji pokraj njih, neki ne čuju nikoga oko sebe zbog slušalica u ušima. Stoga, u eri opće (ne)kulture na mnogim razinama, uopće ne čudi da je svojedobno RTS emitirao emisiju poetičnog imena: «Nije teško biti fin», koju je vodila novinarka i spisateljica Mirjana Bobić, promičući zaboravljene vrijednosti poput elementarne higijene i brige za čistoću okoliša. U tu su svrhu snimljene i reklame koje su mnogima izazivale osmijeh na licu ili, pak, (ne)skriveni podsmijeh. Iako je doista bilo smiješno gledati neke od tih reklama, još je više bilo ponižavajuće da je jednom narodu putem reklama potrebno nametati obrasce

koji su u civiliziranom svijetu normalni, tj. a priori se podrazumijevaju. Ipak, možemo se složiti da su spomenute reklame bile, a i danas jesu, odraz stvarnosti u kojoj živimo. Zato dragi mladi i svi vi koji se tako osjećate, ubuduće pripazite na svoje ponašanje, proučite pravila bontona u svakidašnjici, osobito u školi i na radnom mjestu, dobro otvorite oči, ne samo kada prelazite cestu na ulici, već i u drugim situacijama. Skinite sunčane naočale kada sunca nema niti na pomolu, sklonite šiške s očiju, nabacite osmijeh na lice, jer nikada se ne zna čiji pozdrav ili pogled možete propustiti. A to bi već, složiti ćete se sa mnom, bila prevelika cijena.

KUŽIŠ ?!

VATRA

NAJVEĆI ALBUMI HRVATSKE POP I ROCK GLAZBE

DORIAN GRAY

DORIAN GRAY: »SJAJ U TAMI«

Da sam kojim slučajem na mjestu Massima Savića i s dvojbom – biti uspješan šlager-pjevač ili lider jednog od najintragantnijih bandova novovalne glazbe u bivše države – nikada ne bih pošao njegovim putem. Opredijelio bi se za ono prvo. No, nitko nema prava zamjeriti mu na njegovu odabiru. Ono što je odlučivalo kojim putem poći, zacijelo nije morao biti komercijalni moment, jer su mnoge skupine tadašnjega novoga vala postale u tom smislu poprilično uspješne i jamačno su to i do danas (primjer Darka Rundeka iz Haustora ili skupine Prljavo kazalište i Film). Massimo je riješio krenuti stopama pop-pjevača, zanemarujući tako svoju nedvojbeno kreativniju stranu vezanu uz rad s bendom Dorian Gray. Skupina Dorian Gray sadržavala je u sebi, izuzev nedvojbeni i nesumnjivi vlastitoga i prepoznatljiva »šmeka« i po dio utjecaja i tragova takvih glazbenih giganta kakvi su u svoje vrijeme bili art i konceptual-rock

skupine iz Britanije – Roxy Music i King Crimson, a o utjecaju kojega je na skupinu u cijelosti, a osobito na Massimo Savića, imao David Bowie, ne treba trošiti riječi.

Vjerojatno najznačajniji album ove skupine, »Sjaj u tami«, objavljen je koncem 1983. godine. Bio je sav u elektroničnom, avangardnom, art rocku, prije no u tada aktualnoj new-wave maniri. Album je sadržavao 9 skladbi, a uvjerljivo najuspješnija kod slušatelja i kritike bila je naslovna »Sjaj u tami«, svojevrsni miks pjesama »Heroes« Davida Bowieja i velikog hita Walker Brothersa »The Sun Ain't Gonna Shine Any More«. S istoga albuma Doriana Graya pamtim i odlične: »Dugo si sam«, »Zoveš me«, »Umorni lovac«, »Jahač«... Dizajn omota za ploču »Sjaj u tami« djelo je Sanje Bacharach i Maria Krištofića.

Tijekom osamdesetih godina minula stoljeća jugoslavenska scena postaje jednom od najjačih u novovalnom zvuku, a nedvojbeno ovoga dijela Europe. Njihovi scenski

nastupi, pa tako i Doriana Gray, bili su izuzetni i aktualni gotovo na svjetskoj razini. Massimo i ekipa pojavljivali su se s bljedilom i tamnim maskama izmiješanim u minimalistički novoromantičarski image. Što se tiče njihova »sounda«, pjesme su im bile kristalno producirane s reskim zvukom instrumentarija i tamnom atmosferom. Umješno korištenje fretless bassa i saksofona podvlači duh prapratne glazbe za nekakav film-noir, što se osjeća osobito u već spomenutoj naslovnoj skladbi.

Čitav album odiše androginišmom, atmosferom noćne jeze, a bizarni stihovi kao da su uputa za traganje za nekakvim tajnim alkemijskim skriptama i gnoseološkim spisima.

»Sjaj u tami« je impresivno glazbeno ostvarenje, osobito za sve ljubitelje artistski inficiranih žanrova poniklih u popu 80-ih godina prošloga stoljeća.

Robert G. Tilly

SUPERMAN

Gerald Celente

Nostradamus suvremene ekonomije

Gerald Celente rođen je 29. rujna 1946. godine u Bronxu, poznatoj četvrti New Yorka, koja je tada još imala malo drugačiji renome. Rano se počeo baviti politikom, bio je izvršni asistent tajnika člana Senata države New York, i za taj posao kaže kako mu je bio najgori u životu. Između 1973. i 1979. godine putuje između Chicaga i Washintona kao specijalist za državne poslove. Godine 1980. utemeljuje Trends Research Institute (Institut za proučavanje trendova) koji se u početku zvao Socijalno-ekonomski istraživački institut Amerike i koji je lociran u Kingstonu, savezna država New York. Celente je i izdavač magazina Trends Journal koji se bavi predviđanjima i analizama u sferi biznisa, socioekonomije, politike i sličnog.

Predviđanjima se počeo baviti još kao profesor na sveučilištu St. John, dok je započinjao karijeru, ali je tek 1993. godine počeo »dizati prašinu«. Ugledni New York Post ga je nazvao suvremenim Nostradamusom, a kritičari za Celentea kažu kako pokraj njega Nostradamus izgleda kao optimist.

Njegova novija predviđanja uključuju fašizam u SAD-u, pobune gladnih i revolt zbog visokih poreza. Prosinca 2007. zapisao je kako dolazi vrijeme »banaka koje kolabiraju, propalih berzanskih brokera, ogoljenih korporacijskih giganta, bankrotiranih gradova, država u minusu, stranih investitora koji napuštaju SAD, te da je pozornica spremna za paniku na ulicama«. Velikim dijelom se to i ostvarilo ekonomskom krizom u jesen 2008. No, Celente je odmah govorio kako kriza neće tek tako otići, već da će ostati i imati mnogo teže posljedice od tog prvog vala. »Kao što su kule bliznakinje kolabirale od vrha prema dnu, tako će se i ekonomija SAD-a, kada padnu tvrtke giganti, srušiti na ljude na ulici«, a poznato je u kakvo je stanje dospjela primjerice američka autoindustrija. Koncem 2008. godine za Fox business network dao je predviđanje ekonomske depresije, porezne pobune i pobune zbog hrane u vremenu do 2012. godine, da bi već iduće godine iznikao pokret čajanke (TEA party – tax enough already – poreza je već suviše) koji je izazvao poremećaj u političkom životu i doveo ljude na ulice prosvjedovati protiv silnih državnih nameta uspoređujući sadašnje stanje u Americi sa stanjem kada su se borili za neovisnost protiv visokih nameta britanske krune.

Celente jednostavnim i lako shvatljivim riječima govori za medije, daje poruke koje lako dopiru do običnih ljudi. Govorio je o bankarskom sustavu Wall streeta koji kontrolira financijske živote ljudi i o medijima koji manipuliraju istim tim ljudima, te da se stoga sustav ne može promijeniti iznutra, već samo revolucijom koja će promijeniti da se vode propali ratovi i otvaraju novi. Obamin stimulacijski plan kapitalizma kojim upravlja država, otvoreno naziva fašističkim, te već godinama poziva ljude da se oslobode sustava kroz samodovoljnost, kako ih sustav u padu ne bi povukao sa sobom. Posebno zamjera američkim regulatorima što u index cijena ne uključuju hranu i gorivo, artikle kojima najbrže raste cijena.

Prije godinu dana predvidio je kako će »arapsko proljeće« biti »europsko ljeto« (pobune u Londonu, Ateni i širom starog kontinenta) te »američkom jeseni« (sadašnji masovni prosvjedi protiv lihvarskog bankarstva i liberalnog kapitalizma u tisuću gradova u SAD). Rekao je kako će ti događaji dovesti do skorog »prvog svjetskog rata novog milenija«.

Celente je izumio i rabi više kovanica. »Obamageddon« je termin kojim naziva katastrofalnu gospodarsku politiku američkog predsjednika, »banksters« je termin kojim označava gangstersko ponašanje bankara, »neosurvivalism« kao novi način preživljavanja tijekom krize, kada će preživljavanje u urbanim uvjetima stvoriti novi stil života za nezaposlene, opisujući tako ljude koji su izgubili ušteđevine i privatne mirovine, sve one očajnike koji će izgubiti vjeru u sustav na izdisaju, one koji će tražiti nove mogućnosti preživljavanja izvan glavnih ekonomskih tokova.

Njegove su izjave po pravilu teške i izravne. Najveću slavu stekao je kada su se obistinile njegove riječi iz 1987. godine kada je predvidio pad sovjetskog imperija zbog loše ekonomije.

Celente sebe naziva »političkim ateistom« i »građaninom svijeta«, a zbog mnogih točnih predviđanja zasijenio je ostale analitičare koji lijepim riječima često bude lažne nade. Njegov avangardni i alternativni pristup inspirirao je cijelu plejadu novih analitičara poput Maxa Kaisera, koji ružnu istinu bacaju u lice i podučavaju ljude gdje su greške sustava i kako zaobići njihove opasnosti.

Celente kaže kako nam je jedina nada povratak osjećaja osobne odgovornosti i teškog rada, jer se zdrava ekonomija ne može zasnivati na uvozu robe, već samo na jakoj proizvodnoj osnovi.

N. P.

HI TECH / ZNANOST

Ipad trojka?

Prema informacijama koje je objavio All Things Digital, Apple tokom ovog kvartala počinje s proizvodnjom iPada 3. Za sada nema konkretnih informacija koliko iPada 3 je

Apple naručio za proizvodnju tokom ovog kvartala, no prema podacima od dobavljača komponenti vjeruje se kako će biti proizvedeno između 600.000 i 1 milijun komada. Također nema informacija niti kada bi trebala početi prodaja iPada 3, no vjeruje se kako će to biti početkom sljedeće godine.

Zabranjeno izdvajanje matičnih stanica iz ljudskog embrija

Europski sud pravde donio je odluku prema kojoj se nijedan postupak koji uključuje izdvajanje matičnih stanica iz ljudskog embrija, pri čemu se embrij uništava, ne može patentirati, a ta bi odluka mogla imati velik utjecaj na daljnja medicinska istraživanja.

Presuda Europskog suda pravde odnosi se na metodu pretvaranja ljudskih matičnih stanica iz embrija u stanice živčanog sustava. Metodu je izumio Oliver Bruestle sa Sveučilišta u Bonnu. Odluka suda smatra se presudnom za primjenu matičnih stanica kod liječenja niza bolesti – od Parkinsonove do sljepoće. Znanstvenici koji se bave matičnim stanicama strahovali su od ovakve odluke, jer bi mogla usporiti istraživanja i razvoj područja koja bi trebala biti izvor mnogih metoda liječenja u 21. stoljeću. No, u skladu sa sudskom ekspertizom Europskog suda ovakva patentiranja uskoro bi se mogla zabraniti u cijelom EU-u.

T-Rex je imao 9 tona

Tyrannosaurus Rex rastao je brže i bio teži nego što se prije mislilo, objavili su znanstvenici.

Trodimenzionalnim laserskim skeniranjem i računalnim modeliranjem britanski i američki znanstvenici izvagali su pet T-

Rexova, među kojima i poznatu Sue iz čikaškoga muzeja, najveći i najkompletniji sačuvani kostur T-Rexa.

Zaključili su da je Sue, koja je trčala sjevernoameričkim prerijama prije 67 milijuna godina, bila teška više od 9 tona, što je 30-ak posto više nego što su mislili.

Hrvatska lider u istraživanju Velikog praska?

Član hrvatskog istraživačkog tima u CERN-u i predstojnik Zavoda za eksperimentalnu fiziku dr. Tome Antičić smatra kako Hrvatska nakon ulaska u EU ima priliku iskoristiti više milijardi eura iz europskih fondova za gradnju, odnosno uspostavu regionalnog centra za istraživanje svemira, piše Tportal.

Institut Ruđer Bošković mogao bi povući nekih stotina milijuna eura da se obnove zgrade i laboratoriji, od čega bi 20-ak moglo ići za projekt NA61, smatra dr. Antičić. Također je kazao da su u posljednjih nekoliko godina znanstvenici otkrili da se kvark-gluonska plazma počinje diferencirati u čestice na nešto nižim energijama od onih na kojima radi LHC – upravo na energijama na kojima istražuje NA61.

Institut Ruđer Bošković prvi je put uspio kroz europske projekte dobiti sredstva da pokrene simulaciju, izgradnju i testiranje tzv. vertex detektora.

Za projekt je već izdvojeno 1,3 milijuna eura, a IRB će prvi put zaposliti četiri strana znanstvenika postdoktoranda na tri godine. Na projektu će sudjelovati do 20 hrvatskih stručnjaka iz Závoda za eksperimentalnu fiziku. Detektor će se graditi najmanje dvije, tri godine. U njegovu gradnju mogle bi se uključiti i neke tvrtke.

Žarulja od 25 godina

Žarulja koja može trajati do 25 godina puštena je u prodaju po prvi put u Britaniji. Jedina je stvar u tome što košta 30 funti (340 kuna). Proizvođači tvrde da je Pharox prva štedljiva žarulja koja daje istu kvalitetu svjetla kao i tradicionalna 60 Wattna. Objašnjavaju da će unatoč cijeni, svaka žarulja vratiti uloženo u roku od 3 godine. Na taj način može se uštedjeti na računima za struju i do 100 kuna godišnje.

Windows 8 tableti

Prema pisanju Digitmesa, vodeći proizvođači računala, a između ostalih HP i Dell, uskoro planiraju prionuti na razvoj tableta s Windowsima 8. Novi modeli na tržištu bi se trebali pojaviti tokom trećeg kvartala sljedeće godine.

Lansiranje Amazonovog Kindlea Fire pokrenulo je cjenovni rat među proizvođačima tableta s Androidom, a neki od njih alternativu traže u novim platformama. Također, prema istim navodima, Dell i Lenovo će se fokusirati na proizvodnju poslovnih tabletnih uređaja. Dell će, kako je i sama kompanija nedavno objavila, svoju ponudu zasnovati na Windowsima 8, dok će Lenovo, Acer i Asus nastaviti koristiti i Android.

Prema navodno pouzdanim navodima, koji su dostupni od ranije, Microsoft bi RTM verziju Windowsa 8 mogao imati već u travnju sljedeće godine.

Google i dalje vodeći

Prema rezultatima comScorea, Google je u rujnu imao 65,4 posto američkog pretraživačkog tržišta. Mjesec ranije ovaj div je držao 64,4 posto kolača, prenosi portal bug.hr.

Od ukupnih 19,3 milijardi pretraga koje su obavljene tokom rujna, preko Googleovih servera prošlo je 12,7 milijardi. Yahoo je ugrabio 17,2 posto udjela čime je udio snižen s 18,5 posto iz kolovoza. Microsoftov udio ostao je gotovo nepromijenjen – Bing sada ima 13,4 posto (povećanje od 0,1 posto u odnosu na kolovoz). Četvrto i peto mjesto pripalo je Ask i AOL-u koji su imali udjele od 2,6 posto, odnosno 1,4 posto.

8,7 milijuna živih vrsta

Naš planet ima približno 8,7 milijuna živih vrsta, od čega se 6,5 milijuna razvija na čvrstom tlu a 2,2 milijuna u vodenom podneblju, prema dosad najpreciznijoj procjeni..

Od tih 8,7 milijuna vrsta, samo 1,23 milijun (14,1 posto) dosad je otkriveno, popisano i katalogizirano.

Njihova procjena se temelji na najnovijim tehnikama taksonomije, te omogućuje preciznije određivanje broja vrsta za razliku od prijašnjih u kojima se govorilo o tri do sto milijuna vrsta.

Velika većina od 8,7 milijuna vrsta su životinje – 7,77 milijuna, od kojih su katalogizirane 953,434 vrste. Sljede gljive s 0,61 milijuna vrsta, biljke s 0,3 milijuna, protozoa (skupina jednostaničnih organizama) s 0,04 milijuna, te kromisti (alge i drugi mikroorganizmi) s 0,03 milijuna vrsta.

Bakterije i druge skupine mikroorganizama nisu uključeni u te brojke.

SAVJETI

Zadaćnica za peticu

Pismenost, poznavanje gramatike i sintakse, širok vokabular, trenutačna i nepresušna kreativnost, originalnost u izričaju. To je recept za zadaćnicu (pismeni rad) za pet. Ako si među onima koji kiksaju na zadaćnicama i smatraju ih najvećim zlom na svijetu, prouči savjete niže i dobri rezultati neće izostati.

Puno čitaj. Samo je jedan način obogaćivanja vlastitog vokabulara – čitanje. Ne moraš čitati isključivo Shakespeara i Baudelaira, osim lektire dobro je sve što ti dođe pod ruku – besplatne novine koje dijele u autobusu, članke na Internetu, mamine self-help priručnike...

Googlaj što ne razumiješ. Ok, sad kad puno čitaš shvaćaš da postoji sve više riječi čije ti značenje ili namjena nisu potpuno jasni. Takvu riječ jednostavno zabilježi na blokić i njeno značenje potraži pomoću Google-a ili rječnika stranih riječi. Nakon što je naučiš, pokušaj je taj dan 2-3 puta iskoristiti u razgovorima s roditeljima, frendovima, napiši status s tom riječi na nekom servisu ili je iskoristi na chatu. Na taj način najbolje obogaćuješ vokabular što ćeš biti u mogućnosti iskoristiti u zadaćnici te na taj način impresionirati profu.

Pravopis i gramatika. Ako ti gramatika nije jača strana slobodno »varaj« i u za-

daćnici izbjegavaj uporabu kobasičastih rečeničnih formi. Osim epskih greški te nepoklapanja padeža i glagolskih vremena, izbjeci češ nerazumljivost samih misli koje uzrokuju predugačke rečenice.

Reci ono što TI misliš. Najveća prednost pisanja zadaćnice je ta da za istu ne moraš – učiti. Čak i ako je tema osvrt na neko djelo koje ste morali pročitati, dovoljno je raspolagati sa tek par glavnih informacija: tema, glavni problem, imena glavnih likova i njihov međusobni odnos. Umjesto prepričavanja fabule, koju profesor sigurno i sam zna, radije se osobno osvrni na problematiku koje djelo zahvaća. Nemoj se bojati izreći svoje mišljenje o, primjerice samoubojstvu zbog neuzvraćene ljubavi ili osjećaju otuđenosti koji u tvojim godinama pogađa gotovo sve tinejdžere.

Zaboravi na literarni kič. Prilikom pisanja zadaćnice svakako izbjegavaj floskularni govor i pustu frazeologiju poput: Ljudi su zli i trebali bi biti bolji... Na ovim prostorima to je... Ljubav je najveći dar koji nam netko može pružiti – dosadno i nimalo inovativno. Također izbjegavaj uporabu nepotrebnih epiteta i kičene rečenice, te se radije posveti dinamici teksta pomoću češće uporabe aktivnih glagola. Radnja i kretanje sigurna su formula uspjeha prilikom pisanja svakog eseja, uključujući i školske zadaćnice.

Dobro se pripremi. Zadaćnica je najavljena za sljedeći tjedan. Pripremi se prikupljanjem informacija o djelima koja ste prošli na dosadašnjim satovima. Pripremi nekoliko praznih listova papira na koje ćeš napisati koncept prije nego tekst počneš unositi u samu zadaćnicu. Uz sebe obavezno imaj sat kako te vrijeme ne bi »prešišalo«, a rad ostao nedovršen. Nakon što profesor zada teme, odaberi onu s kojom se najviše možeš poistovjetiti i o kojoj već imaš stvoreno neko svoje mišljenje. Najprije pripremi koncept na papiru, razmisli o onome što želiš reći i misli poveži na način da budu fluidne. Kreni s kratkim uvodom koji će te dovesti do samog 'problema'. Njega objasni i počni razrađivati u obliku svojih viđenja i misli. Završi sa suvislim zaključkom, još jednom pročitaj cijeli rad, ispravi eventualne pravopisne greške i tijekom cijelog procesa pisanja imaj na umu savjete koje smo naveli gore vezane uz aktivnu radnju, izbjegavanje nepotrebnih epiteta i kobasičastih rečenica.

Vizualni dojam: Upotrijebi svoj najljepši rukopis i nikako nemoj križati ili črkati po krivo napisanim riječima. Na pisanje zadaćnice ponesi bjelilo u sticku a piši obavezno plavom ili crnom kemijskom olovkom. Zadaćnica nije prikladna za ružičastu šljokastu tintu nove olovke koja ti je baš kul.

(www.teen385.com)

Studentski programi za rad u SAD-u

Nekima je lako, drugima baš i ne

Studenti iz Srbije i Hrvatske, kojih ovdje ima u većem broju, rade vrlo obične poslove poput pranja suđa, čišćenja, konobarenja i slično, no ima i puno drugih vrsta angažmana

S jedinjene Države su možda jedina država na svijetu u kojoj za svakog ima posla. Prilika ima na sve strane, jedino ovisi koliko ste spremni prihvatiti ono što vam se nudi. I dok su Amerikanci vrlo izbirljivi, useljenici i radnici-gosti prihvaćaju raditi za minimalac, jer *little money is better than no money*.

Studenti koji dolaze iz istočne Europe također u početku dobivaju iste poslove kao i, recimo, većina Meksikanaca ili Kineza, ali se kasnije, ovisno o talentu, obrazovanju i odgovornosti, otvaraju i druge mogućnosti.

TELEVIZIJA ILI STVARNOST

Amerika je doista obećana zemlja. Prije neki dan slavila je Kolumbov dan, koji su obilježile i dvije parade, španjolska i talijanska. Od te davne 1492. godine, dakle kada je Kristofor Kolumbo otvorio put Europljanima prema Americi, ona je postala simbol nade za svakoga tko se u svojoj domovini nije snašao. I upravo kako je bilo tada, ostalo je sve do danas. Na televiziji često čujemo kako je američko gospodarstvo krhko, nema posla, narod prosvjeduje. Međutim, oni koji ovamo dođu dobivaju sasvim drugi dojam onoga trena kada stupe na američko tlo.

Studenti iz Srbije i Hrvatske, kojih ovdje ima u većem broju, rade vrlo obične poslove poput pranja suđa, čišćenja, konobarenja i slično. Oni koji se nalaze na obali, pak, imaju mogućnost raditi kao spasioči. Biti spasilac na plaži ili bazenu osigurava dobru plaću i, ukoliko nema suludih gnjuraca koji znaju gnjuriti ali ne i plivati, predstavlja najlakši posao. Nema bolje od uživanja na suncu, plaži i odmjeravanja lijepih mladih ti-

jela. Premda se sve više gomilaju žrtve brze hrane te ta mlada tijela dobivaju neobične oblike.

DOMA NA LIJEČENJE

No, ne može se govoriti o generalno lakom biznisu za studente. Neki bivaju poslani u američke zabiti gdje nema ni supermarketa, ni javnoga prijevoza, ni dnevnoga života, a kamoli noćnoga. Takva je sudbina zadesila, recimo, Milana Marjanovića iz Brusa, studenta Saobraćajnog fakulteta u Beogradu, i Ozanhana Dogana iz Turske, studenta Tehničkog sveučilišta u Ankari. U New Hampshireu radili su kao kuhari u fast food restoranu. Nakon povratka doma, hitno su morali na liječenje domaćom kobasicom, pravim kravljim mlijekom i prirodnim sokom od rajčice. Doduše, New Hampshireu je turističko mjesto s velikom plažom, ali oni

od te plaže do posljednjeg dana rada nisu vidjeli niti zrno pijeska. Radili su, kažu nam, svaki dan, po cijeli dan. Stanku su dobivali vrlo rijetko, pogotovo u jeku sezone – u srpnju i kolovozu, a kada su je dobili morali su jesti s nogu, na brzaka. Crnčili su u restoranu jedne libanonske katoličke obitelji, koja zbog sukoba u svojoj zemlji između kršćana i muslimana, Turčina baš i nije dočekala širokim osmijehom. No, obojica su zbog toga pretrpjela duševne boli.

NAGRADA NA KRAJU

«Često sam htio odustati i vratiti se doma ili potražiti drugi posao. Prve opcije sam se ipak morao odreći u startu, jer se kući nisam mogao vratiti bez novca, a s drugom sam imao problema zbog slabog znanja engleskog jezika», priča za Kužiš Milan Marjanović. «Ali, na kraju se sve isplatilo. Jesam radio i do 15 sati dnevno, pogotovo za praznike poput Dana neovisnosti, ali pokrio sam sve troškove i ostalo mi je još i za putovanje po SAD-u. Ozanhan i ja smo unajmili auto i posjetili Las Vegas, Los Angeles i San Francisco. Ozanhan je, pametan koliko jest, uspio dobiti i kaznu za prebrzu vožnju na slavenj route 66 cesti. Naravno, na vrijeme je zbrisao u svoju Tursku, jer je odlučio ne platiti, što i nije baš bistra ideja. Izrazio je želju ponovno doći sljedeće godine. Robija mu ne gine», šaljivo dodaje Milan. U Vegasu su nekoliko puta zavrtjeli i rulet, što ih je nagradilo prilično dobrim džeparcem.

Tomislav Perušić

Pjesme na drugo slušanje

Duhoviti sarajevski rockeri tvrde kako ne prate nijedan glazbeni pravac, već »šaraju onako kako im dođe«. Smatraju da je ipak najvažnija – pjesma

Razgovarala: Anita Klinac

Letu štuke je rock grupa nastala još daleke 1986. godine u Sarajevu. Pod utjecajem punka i novog vala, članovi grupe priključuju se post novovalnom pokretu. Od toga se puno promijenilo, uzrokovano objektivnim i osobnim okolnostima u kojima su se članovi benda našli. Danas ovu šarmantnu grupu čine: Dino Šaran (vokal/gitara), Dejan Ostojić (bas), Đani Pervan (bubnjevi), Dino Vatrenjak (gitara) i Slobodan Čosić (klavijature). Ovi su momci iz pepela starog, napravili drugačiji bend, bez glazbenog pravca, gdje je u suštini bitna samo dobra pjesma, i energija koja se prenosi na publiku.

A publike na njihovim nastupima ne manjka, što znači da ispunjavaju svoju glazbenu misiju.

Iako su debitirali prije skoro tri desetljeća, dosad su objavili samo tri studijska albuma:

»Letu štuke« (2005.), »Proteini i ugljikohidrati« (2008.) i »Brojevi računa« (2011.). Za svoj prvi album dobili su tri »Davorina«, Radio 101 ga je proglasio najboljim albumom te godine. Za KUŽIŠ?! govori Dino Šaran, karizmatični autor, čovjek koji svojom lirikom oduševljava fanove, povezujući politiku i ljubavne probleme. Ovaj intervju s frontmenom »Štuka« uradili smo nakon njihova koncerta u Novom Sadu.

KUŽIŠ?!: Grupa Letu štuke postoji već dugo. Kada se vratimo unatrag, što je ostalo od te grupe, osim naziva koji je nedvojbeno zanimljiv?

Mogu reći kako je ostalo samo ime od te stare ekipe koja je bila u bendu tada, ostali smo samo Đani Pervan i ja. Naziv grupe,

to je iz nekog filma o Narodnooslobodilačkoj borbi - Kozara ili Neretva, ne mogu se sada sjetiti. Bili smo tada klinci i nismo znali kako da se zovemo. Svidelo nam se to Letu štuke zbog nepravilnosti glagola. Članovi tadašnje grupe su se raštrkali na sve strane svijeta. Pervan i ja smo ostali jedini od stare ekipe, i poslije 17 godina ponovno smo оформili grupu, ali u potpunom novom sastavu. Pjesme za prvi album nastale su u razdoblju od 2000. do 2005. godine. Đani Pervan je producent svih pjesama, dok sam ja autor.

KUŽIŠ?!: Zašto ste se opredijeli da prvi album izdate u Hrvatskoj?

U Hrvatskoj smo objavili svoj prvi samostalni album pod nazivom »Letu štuke«.

Izabrali smo Hrvatsku zbog produkcijskih uvjeta i kvalitete zvuka ploče, jer toga baš nema u BiH. Nismo mi jedina grupa koja se opredijelila za Hrvatsku kao izdavača, ima jako puno grupa koje se odlučuju za Hrvatsku, pa čak i iz Srbije.

KUŽIŠ?!: Vaša publika nekako više potencira vaše stare pjesme nego nove. Zašto?

Mislim da je to više neka akumulacija, i to što naše pjesme nisu na prvo slušanje, treba im vremena da dođu do sluha. Naše se pjesme nekako prime tek poslije godinu dana od izdavanja albuma. Imamo nekoliko hitova. Volim ploče koje nemaju eksplicitan sadržaj.

KUŽIŠ?!: Na omotu vašeg drugog albuma nalazi se lik Nikole Tesle, kao i pjesma pod nazivom »Tesla«. Otkud ovaj znanstvenik u pop glazbi?

Na albumu se nalazi Tesla jer sam veliki poštovatelj njegova lika i djela. To je čovjek koji je jedan od najznačajnijih likova na planetu s ovih prostora. Vezano je za ono što se događa na tom albumu i na albumu ima pjesama koje su posvećene ljudima koji su posvetili živote nekoj ideji, a ne samo sebi. Inspiriran sam bio ne samo Teslom kao čovjekom, nego i Štulićem, jer sam njihove životopise čitao istovremeno, našao sam poveznice i tako je nastala pjesma »Tesla«.

KUŽIŠ?!: Vaš najnoviji album zove se »Brojevi računa«. Kako je taj album primljen kod publike i kritike?

Jako sam zadovoljan, jer mislim da je ovo naš najbolji album do sada. Zreliji je u odnosu na prethodna dva. Ostvarili smo određeni pomak u smislu da je album istovremeno intimniji i komercijalniji. Nekako je i rockerski, osjeti se bend i živa svirka, rađen je u kućnom studiju. Cijela je priča krenula od singla »Brojevi računa«, mnogi su mislili kako će album ići u tom smjeru, međutim nije. Ostale su pjesme uglavnom o ljubavnom odnosu. Moram samo spomenuti kako je »Ideologija« uradila sjajan posao s omotom i »bookom« CD-a. U Hrvatskoj je album izašao početkom svibnja, dok je u Srbiji izašao u lipnju. Sada radimo promocije, publika je prihvatila nove stvari. Mislim

kako će ipak trebati neko vrijeme da album zaživi među publikom. Nismo niti s prvim albumom prošli na prvo slušanje, što ni ovdje neće biti iznimka.

KUŽIŠ?!: Zašto ste za naslov albuma odabrali baš »Brojeve računa«?

Moraš nekako nazvati album. Ta je pjesma najizravnija, najbolje tretira stanje u našem društvu, pa je bilo i logično. »Brojevi računa« bili su prva opcija za ime albuma, poslije smo razmatrali još neke, ali smo se na kraju ipak vratili toj varijanti.

KUŽIŠ?!: Što su, tko su, brojevi računa?

To se sve može primijeniti na globalnu razinu. Svi smo mi brojevi računa, svi smo u kreditima, a krediti su suvremeni okovi. Ljudi su robovi, bili i ostali.

KUŽIŠ?!: Stječe se dojam kako je na ovom albumu ipak manje ljubavnih pjesama...

Pa, dobro, za ovaj album nisam pisao klasične ljubavne pjesme kao, recimo, »Bella Donna«. Ovo su pjesme o nekakvom drugačijem odnosu, kao što je brak, teme koje su za stariju publiku, nema one varijante ja tebi, ti meni. Ali, ponavljam, sve se vrti oko odnosa, od odnosa dvoje ljudi do odnosa u široj zajednici, a sve se posli-

a onda sa svakom idućom pjesmom album postaje intimniji.

KUŽIŠ?!: Za vas bi se moglo reći kako ne pripadate nekom glazbenom pravcu, u onom klasičnom smislu...

Mi nemamo glazbeni pravac, ni žanr ni stil, ne zakucavamo se, mi šaramo onako kako nam dođe. Mislimo da je pjesma najvažnija, stil je samo forma. Sviramo pjesme, želeći da one budu što bolje ljudima, da budu jasne, i ono što je najvažnije, da puste korijen ili da ostanu na zubu vremena. To je i naš krajni cilj i mislim da je to cilj svakog umjetnika.

KUŽIŠ?!: I na kraju, jeste li više za festival ili za solo svirke?

Svaka čast svim festivalima, ali malo su dosadili, puno bendova, puno informacija.

Publika je na kraju zbunjena, festivali su dio demokracije, pretjerivanje u izboru.

je završi na politici. Na albumu, doduše, ide obratnim redom. CD otvaraju »Brojevi računa«, koji su izravan politički pamflet,

Mi volimo intimnije atmosfere. Kada je prostor manji onda komunikacija između benda i publike dobiva posebnu draž.

Sajmovi knjiga u Beogradu i Zagrebu

Međunarodni beogradski sajam knjiga traje još tri dana, do nedjelje 30. listopada. I ove će godine biti predstavljena suvremena svjetska i domaća nakladnička produkcija, pisci, a bit će i promocija i drugih pratećih programa izdavača. Počasni gost sajma bit će portugalski jezik. Radno vrijeme sajma je od 10 do 21 sat. Cijena pojedinačne ulaznice iznosi 250 dinara (osim na dan otvorenja kada će biti 100 dinara), a grupne (za najmanje 20 osoba) 150 dinara. Cijena parkirališta za jedan sat je 100 dinara.

Međunarodni sajam knjiga u Zagrebu, 34. Interliber, bit će održan na Zagrebačkom velesajmu od 8. do 13. studenoga. Organizatori i ove godine najavljuju promocije novih naslova i izdanja, programe na pozornici u paviljonu 6, okrugle stolove, razgovore s piscima, književnim kritičarima, književne radionice, predstavljajući nakladničkih tvrtki, stručne skupove, dan knjižnica, dječje radionice na štandovima i kao posebnu ugodnost, prodaju knjiga po povoljnim cijenama.

Oba su sajma idealna prilika da po cijenama sniženim od 20 do čak 70 posto priuštite sebi »blagdan knjige i pisane riječi« te na taj način uvećate ili tek počnete graditi vlastitu knjižnicu.

Ž. Z.

SADE

Beograd, 30. listopada

Nakon što je provela značajno vrijeme daleko od pozornice, Sade se vratila i 30. listopada nastupa u Beogradskoj areni. Njezini su koncerti nerijetko opisani kao dva sata čarolije u kojima vodi svoje obožavatelje na putovanje bezvremenih hitova, od svima poznatog hita »Smooth Operator« pa do blues balada »Izabela«, uključujući i pjesme sa svojeg posljednjeg albuma »Soldier of Love«, koji je ostvario zavidan globalni uspjeh. Poznata po svojem jedinstvenom bezvremenom zvuku, Sade je doživjela fenomenalan

uspjeh na međunarodnoj sceni u 27 godina karijere.

Ulaznice za koncert mogu se naći na svim većim prodajnim mjestima po cijenama: 3500, 3900, 4500, 4900, 5500, 5900 i 6900 dinara. Internetska prodaja na: www.arenabeograd.com, www.tickets.rs, www.eventim.rs.

RAMMSTEIN

Zagreb, 8. studenoga

Mašinerija Rammsteina uživo prolazi kroz Europu i dovodi srž 16 godina napornog rada. S potpunom novom produkcijom

i izgledom pozornice, Zagreb će »zapaliti« 8. studenoga na već starom mjestu - u Areni, najavljuju organizatori. Uz turneju, bend uskoro objavljuje kompilaciju svojih najvećih hitova »Made In Germany 1995 - 2011«, uključujući i jednu do sada neobjavljenu pjesmu, a sve popraćeno i video katalogom.

Rammstein se u Europu vraća nakon fantastičnih koncerata u Australiji i Južnoj Africi, te turneja po Sjevernoj Americi u kojoj su proglašeni za najboljeg »live« izvođača. Ulaznice možete kupiti na svim ovlaštenim prodajnim mjestima Eventima, a cijene se kreću od 290 kuna za sjedenje na gornjem dijelu tribine do 600 kuna u loži.

JAZZIN FESTIVAL

Novi Sad, 5.-6. studenoga

Unovosadskom klubu CK 13, 5. i 6. studenoga održava se Jazzin festival na kojem će nastupiti domaći jazz izvođači i skupine. Prvog dana nastupaju: Tanja Đurić (Ruma), The Birdland Project (Subotica) i Nikola Stajić Quintet (Beograd), a sutradan Mr. New Trio & Guests (Novi Sad) i JazzbookA (Niš).

Početak je u 20 sati i 30 minuta. Ulaznica je 100 dinara.

FJODOR (ZG)

Subotica, 8. studenoga

Uokviru ovogodišnjeg Ambush festivala u utorak, 8. studenoga, u klubu Mladost u Subotici (Harambašićeva 14) nastupit će psychedelic/space/progressive bend Fjodor iz Zagreba. Ova četveročlana skupina svira instrumentalnu

glazbu, kombinirajući utjecaje glazbenih žanrova kao što su balkan & oriental roots music, krautrock, jazz, electronic i klasična suvremena glazba. Zvuči zanimljivo!

Početak koncerta je u 21 sat, a ulaz je slobodan.

preporuka

Vatra – »Ima li budnih« (Dallas Records, 2011.)

Slušajući njihov najnoviji album, Vatra bi se mogla činiti kao budućnost hrvatskog rock mainstreama, ako tako što uopće postoji u današnje vrijeme. Njihovo novo studijsko ostvarenje »Ima li budnih« dojam se kao uradak dueta, budući da su dva najavna singla s njega upravo suradnje s Damirom Urbanom (»Tremolo«) i Ljubicom Gurdulić iz Svadbasa (»Ima li budnih«). Ipak, ostatak albuma čine strogo »solističke« numere, bez gostujućih kolega. Energične »Kamikaze« posjeduju danas tako potrebite post punk gitare, »Limunova kora« jedna je od najžešćih pjesama na albumu, dok »Plima adrenalina« ima fini elektronski štih za plesni podij. Za svakoga ponešto!

Po svemu sudeći, Vatra je napravila stvaralački odmak u odnosu na prijašnju ploču »Sputnik« na kojoj su eksperimentirali s trendovskim elementima indie-rocka. »Ima li budnih« čisti je pop album koji će bendovskoj bazi zasigurno pridodati kojeg fana više.

D. B. P.

»Veza bez obveza«, režija: Will Gluck, SAD, 2011.

»Veza bez obveza« još je jedna komercijalna romantična komedija koja nam stiže iz holivudske produkcije. Priča je to o head-hunterici (Mila Kunis) koja zapošljava novog urednika magazina (Justin Timberlake) s kojim se uskoro upušta u seks. Na početku se čini kako njihovo »partnerstvo bez ikakvih obveza« zbilja funkcionira, ali samo do onog trenutka kada lik kojeg u filmu portretira Justin Timberlake ne shvati da je zapravo zaljubljen u svoju novu kolegicu, koja je oko bacila na drugog partnera... Ovu komediju režirao je Will Gluck (»Cura na lošem glasu«), a pokraj poznate pjevačke zvijezde i Mile Kunis u filmu još glume: Woody Harrelson, Emma Stone, Richard Jenkins i Patricia Clarkson.

Mnogi bi rekli, stara fora na temu ljubavnih odnosa i naše spremnosti za iskrenost u tome. Za one koji nemaju posebne zahtjeve i stroge umjetničke kriterije, »Veza bez obaveza« mogla bi poslužiti kao solidna doza zabave, za neku od večeri tijekom radnog tjedna. Može i vikendom, ako baš nemate pametnija posla.

S. F.

Régine Deforges, »Plavi bicikl«, 2009.

Kontroverzna spisateljica Régine Deforges ovim je romanom postigla svoj najveći komercijalni uspjeh. Možda je jedan od razloga uspjeha taj što je bila tužena za krađu ideje bestselera Margaret Mitchell »Zameo ih vjetar«, ali je optužba na kraju bila odbačena.

Radnja »Plavog bicikla« smještena je u doba Drugog svjetskog rata, koji je uzrokom da idilično djetinjstvo djevojčice Lee u francuskim vinogradima nestaje. Rat od nje stvara ženu, suvremenu ženu, kojoj bi zavidjela većina žena današnjice. Povijesni tijek rata, surovost ljudske prirode kada nam je ugrožen opstanak i naravno ljubav, strastvena i prikazana bez lažnog moraliziranja – tri su pojma koja oblikuju Lein ples kroz sazrijevanje.

I. Rudić

POVODOM 80 GODINA OD SNIMANJA FILMA DRAKULA I PREDSTOJEĆIH DANA BELE LUGOŠIJA,
FOKUS FONDACIJA RASPISUJE NATJEČAJ ZA

A DRAKULA CÍMŰ FILM FORGATÁSÁNAK 80.-IK ÉVFORDULÓJA ÉS A KÖZELGŐ LUGOSI BÉLA
NAPOK ALKALMÁBÓL A FOKUS ALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATOT ÍR KI

FILM JEZE RÉM FILM

1.listopad - 23. studeni 2011.

2011. október 1. - november 23.

www.fokus-su.rs